

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUK SEVME DURUMLARI İLE EMPATİK EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Pınar BEKAR

Doç.Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, pinar_24xx@hotmail.com,
Bucak/Burdur, Türkiye, 0000-0002-5430-7185

Yahya ERGEZEN

Arş. Gör., Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği,
yahyaergezen@akdeniz.edu.tr, Antalya, Türkiye, 0000-0001-9180-4044

Emine EFE

Prof. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, eefe@akdeniz.edu.tr,
Antalya, Türkiye, 0000-0002-6569-2365

Öz

Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin empatik eğilimleri ile çocuk sevmeye durumları arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla yürütülmüştür. Tanımlayıcı ve kesitsel türde gerçekleştirilen bu çalışma, 2021-2022 eğitim öğretim yılı, bahar dönemi'nde Türkiye'de bir devlet üniversitesinin Hemşirelik Fakültesi'nde öğrenim gören, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersi alan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 136 üçüncü sınıf hemşirelik öğrencileri ile yürütülmüştür. Veriler, "Kişisel Bilgi Formu", "Empatik Eğilim Ölçeği" ve "Barnett Çocuk Sevmeye Ölçeği" kullanılarak Google Formlar üzerinden online olarak toplanmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin Empatik Eğilim Ölçeği puan ortalaması ile Barnett Çocuk Sevmeye Ölçeği puan ortalaması arasında pozitif yönde, anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0,001$). Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerin çocuk sevmeye düzeyi arttıkça empatik eğilim düzeyinin de arttığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Sevmeye, Empatik Eğilim, Hemşirelik Öğrencileri.

THE RELATIONSHIP BETWEEN CHILD LIKING STATUS AND EMPATHIC TENDENCY OF NURSING STUDENTS

Abstract

This study was carried out to determine the relationship between nursing students' empathic tendencies and their status of liking child. This study, which was carried out in a descriptive and cross sectional type, conducted with 136 third year nursing students who were studying at the Faculty of Nursing of a state university in Turkey in the spring semester of the 2021-2022 academic year, who took the course of Child Health and Diseases Nursing and agreed to participate in the study. Data were collected online via Google Forms using the "Personal Information Form", "Empathic Tendency Scale", and "Barnett Liking of Children Scale". A positive, significant relationship was found between nursing students' Empathic Tendency Scale score average and Barnett Liking of Children Scale score average ($p < 0.001$). In this study, it was determined that as the level of child liking of nursing students increased, the level of empathic tendency also increased.

Keywords: Liking Child, Empathic Tendency, Nursing Students.

1. GİRİŞ

Çocuk hemşireliği, çocuk sevgisi, empati ve iletişime dayalı bir hemşirelik alanı şeklinde tanımlanmaktadır (1,2). Çocukların hastanede en çok etkileşimde buldukları kişiler, hemşirelerdir (3). Çocuk hemşirelerinin çocuklara gerekli ilgi ve sevgiyi göstermeleri, onların gereksinimleri olan bakım kalitesi için gelişimsel niteliklerini anlayabilmeleri son derece önemlidir (4). Karşılıksız sevginin en kabullenilmiş şekillerinden birisi, bir çocuğu sevmektir (5). Klinik uygulamalarını çocuk kliniklerinde gerçekleştiren hemşirelik öğrencilerinde çocuklarla iletişim kurabilme, çocukları sevme, onlara karşı sabırlı, anlayışlı ve sakin olma gibi niteliklerin bulunması önemlidir (6). Çocuk kliniklerinde çalışan öğrencilerin çocuklara karşı sevgi duymaları, öğrencilerde olumlu duygular oluşmasına neden olabilir (7). Yapılan çalışmalarda; hemşirelik öğrencilerinin uyguladıkları bakımın, çocuk sevme düzeyleriyle ilişkili olduğu görülmektedir (8-11). Yılmaz ve Akay (2022) çalışmasında, hemşirelik öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri ve çocuk sevme durumları arasında pozitif bir ilişkinin bulunduğu sonucuna varılmıştır (11). Günel ve Avcı (2021) çalışmasında, hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme düzeyinin artmasıyla empatik eğilim düzeyinin de arttığı tespit edilmiştir (10). Empatik eğilim, hemşirelik mesleğinin yapı taşlarından birisidir (12).

Empati, bir hemşirenin bir hastayla etkili bir şekilde ilgilenmesi ve bir öğrenci popülasyonunda bir hastanın bakış açısının bütüncül olarak anlaşılması için ana ön koşul olarak kabul edilir (13). Özellikle çocuk hemşirelerinin çocukların duygu ve düşüncelerini nasıl algılayacağını bilmesi ve onlar hakkındaki anlayışını duygusal olarak ifade etmesi gerekli olduğundan empati, pediatri hemşireliğinde önemli bir kavram olarak kabul edilmektedir (14). Empati, hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulamada ihtiyaç duydukları bir beceridir (15). Empati, hemşirelik öğrencileri için merhametli bakım sunma konusunda temel bir beceridir (16). Öğrenci hemşireler için en büyük zorluk, terapötik bir hemşire-hasta ilişkisi kurmaktır (17). Empati, terapötik ilişki kurmak için gerekli bir faktördür (14). Yapılan bir çalışmada; hemşirelik öğrencilerinin empati düzeyi arttıkça bakım davranışları algılarının da arttığı bulunmuştur (18). Yapılan başka bir çalışmada; hemşirelik öğrencilerin empatik eğilimleri arttıkça merhamet düzeylerinin de arttığı belirlenmiştir (19). Yapılan bir diğer çalışmada; hemşirelik öğrencilerin iletişim becerileri ve empatik eğilimleri arasında pozitif bir ilişki bulunduğu saptanmıştır (20).

Yapılan çalışmalarda; hemşirelik öğrencilerinin çocukları sevme düzeylerinin (8-11) ve empatik eğilim düzeylerinin çeşitli faktörlerden etkilendiği belirtilmektedir (10,12,15); ancak hemşirelik öğrencilerinin empatik eğilimleri ve çocuk sevme durumlarının birlikte incelendiği sınırlı sayıda çalışmaya rastlanılmıştır. Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin empatik eğilim ve çocuk sevme düzeylerini etkileyen faktörler ile çocuk sevme ve empatik eğilimleri arasındaki ilişki belirlenerek bu konuda öğrencilere, hemşirelere ve eğitimcilere farkındalık sağlanması ve bunun sonucunda öğrencilerin çocuk sevme ve empatik eğilim becerilerini kullanarak çocuk kliniğinde sundukları bakım kalitesinin artırılması ve konu ile ilgili literatüre katkı sağlanması beklenmektedir. Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin empatik eğilimleri ile çocuk sevme durumları arasındaki ilişkiyi tespit etmeyi amaçlamaktadır.

Araştırma soruları:

- Hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme durumları ile empatik eğilimleri arasında ilişki var mıdır?
- Hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme durumları ile empatik eğilimlerini etkileyen faktörler nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Tipi, Evren ve Örneklemi

Tanımlayıcı ve kesitsel türde olan araştırmanın evrenini, Türkiye’de bulunan bir Devlet Üniversitesi’nin Hemşirelik Fakültesi’nde 2021-2022 Eğitim Öğretim Yılı’nın Bahar döneminde

öğrenim gören, çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersi alan, hemşirelik bölümünün üçüncü sınıf öğrencileri oluşturdu. Evren sayısı 210'dir. Araştırmanın örneklem büyüklüğü; evrendeki birey sayısı bilinen durumlarda kullanılan formül ($n = \frac{Nt2pq}{d2(N-1)+t2pq}$) ile hesaplanarak belirlenmiştir (21). Bu hesaplama sonucuna göre (%50 görülme sıklığı, %95 güven aralığı, %5 hata payı); en küçük örneklem büyüklüğü yaklaşık 136 öğrenci olarak bulunmuştur. Bu çalışmada örnekleme yöntemi seçilmemiştir. Araştırmaya katılmayı kabul eden 136 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

2.2. Veri Toplama Araçları

2.2.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından literatür temel alınarak hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu", öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, aile tipi, kardeş varlığı, kronik hastalığının olma durumu, çocuk kliniklerinde çalışmayı sevme durumu, çocuklarla vakit geçirmekten hoşlanma durumu, çocukla iletişim kurma becerisi, daha önce çocuk bakma durumu, çocuk kliniklerinde stres ve tedirginlik yaşama durumu ile ilgili sorulardan oluşmaktadır (8-10).

2.2.2. Barnett Çocuk Sevme Ölçeği

Ölçek, bireylerin çocuklara yönelik tutumlarını değerlendirmek için Barnett ve Sinsini (1990) tarafından geliştirilmiştir (22). Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği, Duyan ve Gelbal (2008) tarafından gerçekleştirilmiştir (5). Ölçek, çocukları sevme durumunu tespit etmeye yönelik 14 maddeden oluşmakta ve "Hiç katılmıyorum" seçeneğinden "Tamamen katılıyorum" seçeneğine kadar değişen yedi derecede puanlama yapılabilmektedir. Ölçeğin maddelerinden onu olumlu ve dördü olumsuz anlam ifade etmektedir. Ondört sorudan oluşan ölçekten 14-98 arasında puan alınabilmektedir. Yüksek puan, çocuk sevme düzeyinin yüksek bulunduğunu belirtmektedir. Ölçeğin, test-tekrar test güvenilirlik katsayısı 0,85, iç tutarlılık katsayısı 0,92 olarak tespit edilmiştir (5). Bu çalışmanın Cronbach alfa katsayısı 0,91'dir.

2.2.3. Empatik Eğilim Ölçeği

Bireylerin günlük yaşamdaki empati kurma potansiyelini tespit edebilmek için Dökmen (1988) tarafından geliştirilen ölçek, beşli likert tip niteliğinde ve 20 maddeden oluşmaktadır (23). Ölçeğin 8 maddesi ters puanlanmaktadır. Yüksek puan, empatik eğilimin yüksek olduğunu belirtmektedir. Ölçekten alınabilecek puanlar 20-100 arasında değişmektedir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0,82'dir (23). Bu çalışmanın ise Cronbach alfa katsayısı 0,81'dir.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri; 2021-2022 eğitim öğretim yılı, Bahar dönemi'nde, 16-27 Mayıs 2022 tarihleri arasında çalışmaya katılmayı kabul eden hemşirelik öğrencilerinde online anket formu kullanılarak toplanmıştır. Öğrencilere çalışma hakkında bilgi verilmiş ve onların sözel ve elektronik ortamda onamları alınmıştır. Çalışmayı kabul eden öğrencilerin telefonlarına internet aracılığıyla online anket formunun bağlantı linki gönderilmiştir. Öğrenciler, soruları online ortamda cevaplamıştır.

2.4. Araştırmanın Etik Yönü

Çalışma öncesinde bir üniversitenin etik kurulundan (Tarih: 30/03/2022, Karar no: KAEK-225) etik onay ve araştırmanın yürütüldüğü kurumdan yazılı izin alınmıştır. Uygulama öncesi öğrencilere çalışma hakkında bilgi verilmiş ve onların sözel onamları alınmıştır. Google form aracılığıyla da elektronik ortamda onamları alınmıştır. Araştırmada kullanılan online anket formunun giriş sayfasında aydınlatılmış onam sayfası sunulmuştur ve online anket formunu doldurmayı kabul eden öğrenciler, çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul ettiklerine dair seçeneği işaretledikten sonra formu doldurmuşlardır.

2.5. Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin analizi, SPSS 22.0 paket programında gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde Shapiro-Wilk testi, tanımlayıcı istatistikler, Spearman korelasyon analizi, Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Ölçeklerin Cronbach alfa değeri hesaplanmıştır. Çalışmada $p < 0.05$ ise istatistiksel olarak anlamlılık kabul edilmiştir.

2.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma sadece bir üniversitedeki hemşirelik öğrencileri arasında yapılmıştır. Sonuçlar Türkiye'deki tüm hemşirelik lisans öğrencilerine genellenemez.

3. BULGULAR

Hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması $21,56 \pm 1,35$ olarak belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin %85,3'ü 22 yaş ve altında, %66,9'unun cinsiyeti kız, %88,2'si çekirdek aileye sahip, %95,6'sının en az bir kardeşi var, %6,6'sı kronik bir hastalığa sahip, %72,8'i daha önce çocuk bakmıştır, %88,2'si çocuklarla vakit geçirmekten hoşlanmaktadır, %64'ü çocuk kliniklerinde çalışmayı sevmektedir, %90,4'ünün çocuklarla iletişim kurma becerisi iyidir, %68,4'nü çocuk kliniklerinde stres ve tedirginlik yaşamıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Hemşirelik Öğrencilerinin Tanımlayıcı Özellikleri

Özellikler	Ort±SS	Minimum-Maksimum
Yaş	21,56±1,35	20-29
	n	%
≤ 22 yaş	116	85,3
> 22 yaş	20	14,7
Cinsiyet		
Kız	91	66,9
Erkek	45	33,1
Aile tipi		
Çekirdek	120	88,2
Geniş	16	11,8
Kardeş varlığı		
Evet	130	95,6
Hayır	6	4,4
Kronik bir hastalık		
Var	9	6,6
Yok	127	93,4
Daha önceden çocuk bakma (kuzen, kardeş vb.)		
Evet	99	72,8
Hayır	37	27,2
Çocuklarla vakit geçirmekten hoşlanma durumu		
Evet	120	88,2
Hayır	16	11,8
Çocuk kliniklerinde çalışmayı sevme durumu		
Evet	87	64
Hayır	49	36
Çocuklarla iletişim kurma becerisi		
İyi	123	90,4
İyi değil	13	9,6
Çocuk kliniklerinde stres ve tedirginlik yaşama durumu		
Evet	93	68,4
Hayır	43	31,6

Ort: Ortalama, SS: Standart Sapma

Hemşirelik öğrencilerinin Barnett Çocuk Sevme Ölçeği puan ortalamalarının; kardeşe sahip olan ($p=0,019$), daha önce çocuk bakmış olan (kuzen, kardeş vb.) ($p=0,022$), çocuklarla vakit geçirmekten hoşlanan ($p<0,001$), çocuk kliniklerinde çalışmayı seven ($p<0,001$), iletişim kurma

becerisi iyi olan ($p<0,001$) öğrencilerde daha yüksek ve farkın istatistiksel olarak anlamlı bulunduğu tespit edilmiştir (Tablo 2).

Öğrencilerin Barnett Çocuk Sevme Ölçeği puan ortalaması farkı; yaş, cinsiyet, aile tipi, kronik bir hastalığa sahip olma durumu, çocuk kliniklerinde stres ve tedirginlik yaşama durumuna göre anlamlı değildir ($p<0,05$; Tablo 2).

Öğrencilerin Empatik Eğilim Ölçeği puan ortalamaları; cinsiyeti kız olan ($p=0,002$), çocuk kliniklerinde çalışmayı seven ($p<0,001$) ve çocuk kliniklerinde stres ve tedirginlik yaşamayan ($p=0,047$) öğrencilerde daha yüksek ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı bulunduğu saptanmıştır (Tablo 2).

Öğrencilerin Empatik Eğilim Ölçeği puan ortalamalarının; yaş, aile tipi, kardeş varlığı, kronik bir hastalığa sahip olma durumu, daha önce çocuk bakma durumu (kuzen, kardeş vb.), çocuklarla vakit geçirmekten hoşlanma durumu, çocuklarla iletişim kurma becerisine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı saptanmıştır ($p<0,05$; Tablo 2).

Tablo 2. Hemşirelik Öğrencilerinin Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Barnett Çocuk Sevme ve Empatik Eğilim Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Özellikler	Barnett Çocuk Sevme Ölçeği		Empatik Eğilim Ölçeği	
	Ort±SS	Test ve p	Ort±SS	Test ve p
Yaş				
≤ 22 yaş	79,60±14,16	U=1084,00	68,48±9,32	U=940,00
> 22 yaş	81,45±13,41	p=0,640	71,20±9,55	p=0,176
Cinsiyet				
Kız	81,43±13,52	U=1650,50	70,59±9,14	U=1365,00
Erkek	76,73±14,63	p=0,066	65,42±8,95	p=0,002
Aile tipi				
Çekirdek	79,43±14,24	U=824,50	68,58±9,58	U=773,00
Geniş	83,19±12,15	p=0,360	71,13±7,43	p=0,206
Kardeş varlığı				
Evet	80,70±12,97	U=169,00	68,72±9,36	U=259,00
Hayır	62,00±23,75	p=0,019	72,33±9,69	p=0,165
Kronik bir hastalık				
Var	74,89±17,38	U=462,50	66,78±10,66	U=506,00
Yok	80,23±13,77	p=0,340	69,03±9,30	p=0,566
Daha önceden çocuk bakma (kuzen, kardeş vb.)				
Evet	81,54±13,34	U=1364,00	69,22±7,75	U=1523,50
Hayır	75,43±15,00	p=0,022	67,97±12,81	p=0,132
Çocuklarla vakit geçirmekten hoşlanma durumu				
Evet	82,46±11,32	U=255,00	69,28±9,26	U=830,00
Hayır	60,50±17,26	p<0,001	65,94±9,92	p=0,379
Çocuk kliniklerinde çalışmayı sevme durumu				
Evet	83,83±11,17	U=1216,50	71,17±9,70	U=1273,00
Hayır	72,86±15,83	p<0,001	64,82±7,18	p<0,001
Çocuklarla iletişim kurma becerisi				
İyi	81,63±12,36	U=291,50	69,33±9,22	U=596,50
İyi değil	63,23±18,08	p<0,001	64,69±10,05	p=0,133
Çocuk kliniklerinde stres ve tedirginlik yaşama durumu				

Evet	78,67±14,64	U=1725,00	67,77±8,89	U=1575,50
Hayır	82,49±12,33	p=0,199	71,28±10,00	p=0,047

Ort: Ortalama, SS: Standart Sapma, U: Mann Whitney U Testi

Öğrencilerin Empatik Eğilim Ölçeği toplam puan ortalamalarının 68,88 ± 9,36, Barnett Çocuk Sevme Ölçeği toplam puan ortalamalarının ise 79,88 ± 14,02 olduğu tespit edilmiştir. Barnett Çocuk Sevme Ölçeği ile Empatik Eğilim Ölçeği puan ortalamaları arasında pozitif, orta düzeyde, anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (rs=0,408, p<0,001; Tablo 3).

Tablo 3. Hemşirelik Öğrencilerinin Barnett Çocuk Sevme Ölçeği ve Empatik Eğilim Ölçeği Toplam Puan Ortalamaları ve Arasındaki İlişki

	Minimum-Maksimum	Ort±SS	Empatik Eğilim Ölçeği	
			r _s	p
Barnett Çocuk Sevme Ölçeği	17-98	79,88 ± 14,02	0,408	p<0,001
Empatik Eğilim Ölçeği	52-100	68,88 ± 9,36	-	-

Ort: Ortalama, SS: Standart Sapma, r_s: Spearman Korelasyon Katsayısı

4. TARTIŞMA

Birey, hasta, aile ve toplumla ilgilenen hemşirelik mesleği için empatik eğilim düzeyi oldukça önemli bir yere sahiptir (12). Empatik yaklaşımın gelişmesinin ardındaki temel basamak, sevgidir (10). Özellikle çocuk hemşireleri çocuklara gereken ilgi ve sevgiyi göstermeleri, onların sosyal, duygusal ve fiziksel gelişimsel farklılıklarını anlamaları gerekir (24). Bu bağlamda, bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin empatik eğilim ve çocuk sevme düzeylerini etkileyen faktörleri ile empatik eğilim ve çocuk sevme düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemektedir.

Çalışmamızda, kardeşe sahip olan, daha önce çocuk bakmış olan (kuzen, kardeş vb.), çocuklarla vakit geçirmekten hoşlanan, çocuk kliniklerinde çalışmayı seven ve iletişim kurma becerisi iyi olan öğrencilerde göre çocuk sevme düzeyinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Çalışmamızın sonucuna göre; bu faktörlerin çocuk sevme düzeyini etkilediği görülmektedir. Çalışma sonuçlarına benzer şekilde Bektaş ve ark. (2015) çalışmasında; çocuk servisinde çalışmayı isteme durumu, çocuklarla oyun oynama durumu, çocuk bakma durumu ve kardeş sayısının çocuk sevme puanını etkilediği bulunmuştur (9). Günel ve Avcı (2021) çalışmasında; çocuk bulunan ortamda kendini rahatsız hissetmeyen, çocuklarla zaman geçirmekten hoşlanan, çocukla iletişim kurma becerisi iyi olan, çocukları seven ve daha önce çocuk bakımı üstlenen öğrencilerin çocuk sevme düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir (10). Yılmaz ve Akay (2022) çalışmasında; hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme puan ortalaması ile çocuklarla iletişim durumu arasında anlamlı fark bulunmuştur (11). Baran ve Yılmaz (2019) çalışmasında; öğrenci hemşirelerin çocuk sevme ile çocuk kliniğini sevme durumları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (8); ancak bizim çalışmamızdan farklı olarak, daha önce çocuk bakma durumuna göre çocuk sevme puanlarının değişmediği görülmektedir. Bu farklılığın, daha önce çocuk bakmış olan öğrencilerin, çocuk bakma sıklıklarının bizim çalışmamızdan farklı olabilmesinden kaynaklanabildiği düşünülmektedir.

Çalışmamızda; cinsiyeti kız olan, çocuk kliniklerinde stres ve tedirginlik yaşamayan ve çocuk kliniklerinde çalışmayı seven öğrencilerde empatik eğilim düzeyinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu sonuca göre; bu faktörlerin hemşirelik öğrencilerinin empatik eğilimini etkilediği görülmektedir. Eren ve Gürhan (2021) çalışmasında; kız öğrencilerin empatik eğilimlerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır (12). Jia-Ru ve ark. (2022) çalışmasında; meta-analiz sonucuna göre; kadın hemşirelik öğrencilerinin erkeklerden daha yüksek empati yeteneğine sahip olduğunu göstermiştir (15). Günel ve Avcı (2021) çalışmasında; hemşirelik öğrencilerinin Empatik Eğilim Ölçeği puan ortalamalarının; cinsiyeti kız olan, çocuk olan ortamda rahatsız olmayan öğrencilerde daha yüksek olduğu bulunmuştur (10); ancak çalışmamız bulgusundan farklı olarak çocukla iletişim kurma becerisi iyi olan öğrencilerde empatik eğilim ölçeği puan ortalamalarının daha yüksek olduğu

belirlenmiştir. Bu farklılığın, bizim çalışmamızda empatik becerileri iyi olmayan öğrencilerin de iletişim becerilerini iyi olarak algılamalarından kaynaklanabildiği düşünülmektedir.

Mevcut çalışmada; hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme düzeyinin artmasıyla empatik eğilim düzeyinin de arttığı bulunmuştur. Günel ve Avcı (2021) çalışmasında; hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme durumlarının artmasıyla empatik eğilimlerinin de arttığı tespit edilmiştir (10). Çalışmamızın sonucu literatürle uyumludur. Bu sonuca göre; hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme düzeyini arttıracak girişimler ile empatik eğilim düzeylerinin artırılabilceği söylenebilir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmada; hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme düzeyinin artmasıyla birlikte empatik eğilim düzeyinde de artış olmaktadır. Çocuk sevme düzeylerinin kardeş varlığı, çocuk kliniklerinde çalışmayı sevme durumu, çocuklarla vakit geçirmekten hoşlanma durumu, daha önce çocuk bakma durumu ve çocuklarla iletişim kurma becerisi faktörlerinden etkilendiği, empatik eğilim düzeylerinin ise cinsiyet ile çocuk kliniklerinde stres ve tedirginlik yaşama durumundan etkilendiği sonucuna varılmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme ve empatik eğilim düzeyleri, çocuklara verdikleri bakımın kalitesini değiştirebileceğinden bunları etkileyen faktörleri belirlemenin önemli olduğu görülmektedir.

Hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme ve empatik eğilimlerini etkileyebilecek durumların belirlenmesi ve öğrencilere çocuk sevme ve empatik eğilimin, pediatri hemşireliği açısından önemi hakkında farkındalık oluşmasına yönelik düzenli aralıklarla eğitim programları yapılması önerilebilir.

Not: Bu çalışma, 14-16 Eylül 2022 tarihleri arasında gerçekleşen 23. Pediatri Günleri 4. Pediatri Hemşireliği Günleri Sempozyum'unda sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Çıkar çatışması: Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal destek: Yok.

KAYNAKÇA

1. Çavuşoğlu H. Çocuk sağlığı hemşireliği. Genişletilmiş 11. Baskı. Ankara: Sistem Ofset Basımevi; 2013.
2. Hockenberry MJ, Wilson D, 2011. Wong's nursing care of infants and children. Ninth edition. America: Elsevier Mosby; 2011.
3. Akdoğan D, Uysal G. Determining pediatric nurses' attitudes and behaviors towards nurse-patient interaction and liking of children level. J Educ Res Nurs. 2021;18(3):282–289.
4. Üstüner Top F. Pediatri hemşirelik öğrencilerin çocuk sevme düzeyleri ile duygusal emek davranışları, uygulama performansları arasındaki ilişki. GÜSBD. 2021;10(4): 809–818.
5. Duyan V, Gelbal S. Barnett çocuk sevme ölçeği'ni Türkçeye uyarlama çalışması. Eğitim ve Bilim Dergisi. 2008;33(148):40–48.
6. Ardahan Akgül E, Karakul A, Doğan P, Büyükköçak A. Hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme durumları ile akademik başarıları arasındaki ilişki. İKÇÜSBFD. 2021;6(1):127–131.
7. Altay N, Kılıçarslan Törüner E. Öğrenci hemşirelerin klinik stres yaşama ve çocuk sevme durumlarının belirlenmesi. DEUHYO ED. 2014;7(3):166–170.
8. Baran G, Yılmaz G. Çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersinin uygulamasına çıkan hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme durumları ve etkileyen faktörlerin incelenmesi. JAREN. 2019;5(2):91–96.
9. Bektaş M, Ayar D, Bektaş İ, Selekoğlu Y, Kudubeş AA, Altan SS. Hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme durumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. J Pediatr Res. 2015;2(1):37–41.
10. Günel E, Avcı Ö. Hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme ile empatik eğilim durumları ve aralarındaki ilişkinin belirlenmesi. Ordu University J Nurs Stud. 2021;4(2):219–231.
11. Yılmaz D, Akay B. Hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme durumları ile iletişim becerileri arasındaki ilişki. SBÜ Hemşirelik Dergisi. 2022;4(2),53–60.
12. Eren HK, Gürhan N. Determination of the relationship between the beliefs of nursing students toward mental illnesses and their empathic tendency levels. Perspect Psychiatr Care. 2021;57(3):1034–1040.

13. Petrucci C, La Cerra C, Aloisio F, Montanari P, Lancia L. Empathy in health professional students: A comparative cross-sectional study. *Nurse Educ Today*. 2016;41:1–5.
14. Park, ES, Suk MH, Jung KS. A study on the empathy of pediatric nurses. *Korean J Child Health Nurs*. 1997;3(2):142–153.
15. Jia-Ru J, Yan-Xue Z, Wen-Nv H. Empathy ability of nursing students: A systematic review and meta-analysis. *Medicine (Baltimore)*. 2022;101(32):e30017.
16. Ding X, Wang L, Sun J, Li DY, Zheng BY, He SW, Zhu LH, Latour JM. Effectiveness of empathy clinical education for children's nursing students: A quasi-experimental study. *Nurse Educ Today*. 2020;85:104260.
17. Ahmed FR, Shalaby SA. Exploring empathy and self-efficacy in communication skills among nursing students: A cross-sectional study at two universities in the MENA region. *Int J Afr Nurs Sci*. 2022;17:100503.
18. Korkmaz Doğdu A, Aktaş K, Dursun Ergezen F, Bozkurt SA, Ergezen Y, Kol E. The empathy level and caring behaviors perceptions of nursing students: A cross-sectional and correlational study. *Perspect Psychiatr Care*. 2022;58(4):2653–2663.
19. Özdelikara A, Babur S. Hemşirelik öğrencilerinin merhamet düzeyi ve empatik eğilim ilişkisi. *ACU Sağlık Bil Derg*. 2020;11(2):342–349.
20. Pazar B, Demiralp M, Erer İ. The communication skills and the empathic tendency levels of nursing students: a cross-sectional study. *Contemp Nurse*. 2017;53(3):368–377.
21. Saka O. Araştırma evreleri II, Araştırmalarda deneklerin seçimi, örnekleme. *Türkiye Acil Tıp Dergisi*. 2004;4(2):81–85.
22. Barnett MA, Sinisi CS. The initial validation of a liking of children scale. *J Pers Assess*. 1990;55(1-2):161–167.
23. Dökmen Ü. Empatinin yeni bir modele dayanılarak ölçülmesi ve psikodrama ile ölçülmesi. *Ankara Univ J Faculty Educ Sci*. 1988;21(1):155–190.
24. Tural Büyük E, Rızalar S, Güdek Seferoğlu E, Oğuzhan H. Çocuk ve erişkin kliniklerinde çalışan hemşirelerin çocuk sevme ve çocuk yetiştirme tutumlarının incelenmesi. *J Pediatr Res*. 2014;1(3):130–137.